

SZABOLCS

(Telefonsz. az interurbán hálózatban: 132.)

POLITIKAI LAP.

(Telefonszám a városi forgalomban: 132.)

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 8 korona.

Egyes szám 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer, szombaton.

Szerkesztőség: IV. ker., Vasuti-ut 17.

Kiadóhivatal: Iskola-utca 3.

Lapunk a bel- és külföld minden nagyobb városában képviselve van

Gyermekvédelem.

A gyermekvédelem kérdésében fontos nyilatkozatot tett a belügyminister, midőn a Gyermekvédő Ligának hathatós támogatását megígérte. A Gyermekvédő Liga által kitűzött cél valóban megérdemli, hogy a kormány, a társadalom, jótékony egyesületek és az emberbarátok elősegítsék Igen, megérdemli a leghathatósabb támogatást, mert a züllött gyermekek javítása, vagy megbiztonsági, közérköleségi tekintetből, kiválóan fontos kötelesség.

Az olyan férfiak tudják igazán, akik olyan állásokat töltenek be, ahol züllésnek indult, vagy megromlott gyermekekkel is foglalkozniuk kell, hogy mily ijesztően nagy a megjavíttatásra váró gyermekek és serdülők száma. Megdöbben az olyan tisztviselő, akinek kötelessége az ilyen apró bűnösökkel szemben eljárni. Szánalmat érez a szívének sugallatára hallgató ember, ha olyan romlott gyermeket lát maga előtt, aki azért vetemült bűnös cselekmény elkövetésére, mert nem volt, aki vele a jó és rossz közötti nagy különbséget megismertette volna.

Az olyan szerencsétlen, szánalomra méltó gyermekek, akiket a gondozatlanság, rossz társaság, nyomor vezetett bűnös útra, sok esetben megjavulnának, ha alkalmuk

volna a megjavulásra és a nyomortól való szabadulásra. A büntetés csak ritkán jár javító hatással. A meg nem mentett gyermek, serdülő ismétli azon rosszat, melynél jobbat nem ismer. A gyermeknek aztán szokásává, kiirthatlan szokásává lesz a kisebb bűnök elkövetése után, a nagyobb bűnök megkísérlése, végrehajtása. A gyermek először fillért, gyümölcsöt lop, később tolvaj, betörő, utonálló, gyilkos lehet. Hát nem a legszentebb emberbaráti kötelesség-e olyan körülményről, olyan intézményekről gondoskodni, melyeknek segítségével a kezdő bűnösöket megmenteni, a tisztességnek visszaadni lehet.

Vannak emberek, akik azt hiszik, hogy a meglevő javító intézetek képesek és elégségesek arra, hogy a tömérdek züllött gyermeket és serdülőt befogadják, megjavítsák. Ez téves gondolkodás. Különbözik az igazságügyminister akként nyilatkozott, hogy ezután csak az *elitelt* gyermekeket és serdülőket fogadják javító intézetbe. Ezekkel is megtelik a javító intézet, de mi fog történni azon gyermekekkel, akik árvák, akiknek nincs olyan szülőjük, akik a gyermeknevelést végrehajtani akarnák és tudnák? Mi fog történni a csavargásba ment, apróbb csinoket, kisebb lopásokat elkövető gyermekekkel, ha teljesen ki lesz zárva a javító

intézetbe való elhelyezésüknek lehetősége? Az fog történni eme szerencsétlenekkel, hogy sülyednek folyton, hogy egyik büntetendő cselekmény után a másikat fogják elkövetni.

Itt nyílik aztán magasztos hivatása a Gyermekvédő Liga rendeltetésének és kormány jóakarátának. Ha ugyanis internátusokat emelnek, ahol családias élet kötelékében fogják a megjavítás munkáját eszközölni, akkor az ilyen hasznos intézmény kiegészítése lesz a kormány által fenntartott gyermekvédő és gyermekjavító intézeteknek.

Kitetszik ebből, hogy minden helyesen gondolkodó ember szívesen láthatja az *Országos Gyermekvédő Liga* nemes, emberbaráti fejlesztését, mint olyanét, amely embermentő feladatot tűzött maga elé. Szívesen láthatjuk, hogy a kormány és társadalom készek eme humánus intézményt, annak emberbaráti célját támogatni.

Kivánatos a Gyermekvédő Liga céljának felkarolása azért is, mert az olyan gyermekből lett ember, aki pl. az aszódi javító intézetben megjavult, az életben gyakran kénytelen ama szemrehányást elviselni, hogy az említett javító intézetnek lakója volt, hogy nem *jó*, hanem csak *javult* ember. Egészen más fogalommal

T Á R C A.**Zarándoklás Debreczenből Kassára.**Irtá: Siposs Imre.
(Folytatás.)

A sárospatakiak magyarázása alapján a legrövidebb utat választva, Sátoraljaujhely felé a vasuti töltés mellett indultunk el. Itteni gyalogolásunk kényelmes volt, mert mindenütt mezőn mentünk s ami a legfőbb, nem ért bennünket a hideg északi szél.

Ilyen uton haladtunk egy pár kilométert, mikor egyikünk felment a töltésre, hogy szét nézzen. Az országút ide elég messze esett. S egyszer csak zarándok társunk le kiált, hogy gyorsan menjünk az országútra, mert ott igen sokan jönnek Patak felé. Mikor meggyőződünk róla, hogy nagy csoportról van szó, átmentünk a töltés másik oldalára, hogy jobban láthassuk őket. Igen ám! csak hogy nemcsak mi vettük észre őket, hanem ők is minket, s a lehető leggyorsabban közeledtek felénk. Végre talákoztunk s együtt mentünk a város határáig. Itt a tömeg hátra maradt

s mi haladtunk elől folytonos éljenzés között. Ez csak az előjáték. A város alatt a város főkapitánya úgy fogadja e zarándok csapatot, mint a város vendégeit. Azután Buday Ákos VIII. o. t. a sátoraljaujhelyi kath. főgymnasium nevében üdvözöl bennünket. Mind a két beszédre Szabó Lajos válaszol s megköszöni a szíves fogadtatást, melyet mi, egyszerű zarándok diákok, nem érdemeltünk meg.

A gyári zenekar olyan tüzzel játsza előttünk a Rákóczy indulót, aminovel csak a nagy fejedelem idejében huzhatták. Mielőtt a városházára érnének, két helyen megállunk. Első megállásunknál kedves jelenet játszódik le. Juhász Elza s vele együtt egy kis lány virágokat és tölgyfaleveleket hoznak arról a helyről, ahol a mi nagy fejedelmünk született. Borsiból hozták számunkra, melyet mi mindannyian elteszünk örök emlékül. Ennyi figyelmet már valóban nem érdemeltünk. A másik hely — ahol megálltunk — a Kossuth Lajos lakóháza volt. Elénekeltek a közönséggel együtt a „Kossuth“ nótát s úgy mentünk a városházára, hol Székely Elek polgármester üdvözölt bennünket.

Itt is épúgy, mint Tokajban, magánházhoz voltunk elszállásolva. Előbb mindenki rendbe hozta magát s úgy mentünk este 1/9-kor a tiszteletünkre adott bankettra. De

milyen fényes volt az. Ott láttuk a város előkelőségét. Eljött a hazafiasság tüzetől lángoló Buza Barna orsz. képviselő. Megjelent a városi tisztikar a polgármester vezetésével. Négy-öt kath. pap és tanár. Végül a gimnázium VII. és VIII-ik osztálya testületileg.

Mint minden bankett, úgy ez sem szükkölködött szónokokban. — Először Székely Elek polgármester áll fel s szép beszédében még egyszer üdvözli a zarándokokat s kívánja, hogy érezzük úgy magunkat, mintha otthon Debreczenben volnánk. (Sokan úgy gondolom, jobban is érezték.) A következő szónok Buza Barna képviselő volt, kinek hatalmas beszédét — azt hiszem — felesleges e helyen méltatni.

De meg kell emlékezni a mi szónokaink egyikéről, Bott Lajosról, aki beszédét e szavakkal fejezte be: „üritem poharam Magyarországra felvirágzására s Ausztria teljes szétzüllésére.“ Mikor ezeket mondta, mindnyájunk leghőbb vágyát tolmácsolta. A bankettről szállásainkra a legkellemesebb hangulatban távoztunk.

Másnap október 27-én reggel 8 órakor indultunk Hollóháza felé. Már 10 órakor Széphalmon, Kazinczy születési helyén vagyunk. A szerencsés véletlen folytán éppen születésnapján érkeztünk oda. Megtekintettük

L. M. B.

védjeggyel ellátott női-, férfi- és gyermekcipőink, melyek a legcsinosabbak és tartósabbak, kizárólag

EISLER KÁROLY

női- férfi-divat és rövidáru üzletében kaphatók

NYIREGYHÁZÁN.

(Telefonszám: 114).

viseltetünk a Liga által tervbe vett intézmények és azok rendeltetése felől.

Korunk, kormányunk, társadalmunk belátja, hogy a tömérdek züllésnek indult, züllött, büntetett gyermek és serdültnek megjavítása, tehát a tisztességnek való megmentése, sürgős feladat. Ezt követeli az élet, a vagyonbiztonság, a közerkölcsiség megvédése, az egyes családok nyugalma s több más, szem elől nem téveszthető körülmény. Ezt szándékozik megvalósítani a Gyermekvédő Liga. Ha emez emberbaráti szándék egyelőre csak részben teljesülhet is, sok gyermek lesz a tisztességes élet számára megmentve. A kezdet az áldásos intézmények fejlesztését jelenti. Éppen ezért a legteljesebb elismerés illeti mindazon fennkölt gondolkodású, fáradhatlan embereket, akik egy ilyen magasztos cél érdekében buzgólkodnak.

Ez az intézmény egyike amaz intézményeknek, melyeknek áldásos működéséről századunk felvilágosodottságára következtetünk.

A tanítók mozgalmához.

A tanítók országos bizottsága e napokban tartotta a fővárosban rendkívüli közgyűlését. Az országos bizottság nyitott egyet a panaszok szelepén, nehogy a tulságosságra feszült elkeseredés társadalmi bajokat okozzon. Viharos lefolyású volt ez a gyűlés, de eredményt nem hozott: a tanítók várakozási álláspontra helyezkedtek — egy újabb kormánynyilatkozatig.

Abból pedig már eddig is volt részük bőven. Nekik is a bírónak, a vasutasoknak is. A nyilatkozatokban igen szépen van elmagyarázva, hogy a magyar állam szolgáltatásban állóknak miért kell tovább koplalni ebben a hazában, mely fiainak csak görögützet, jubileumot és frázist tud adni táplálékul! És hallani fogjuk újból a magyarázatot: a kormány elismeri a kivánságok jogosságát, de ennél, meg egy kis biztatásnál többet nem tehet . . .

A pénzügyministernek nemrég tett nyilatkozatából egyéb vallomás is kipattant. Az állam a dolgozó embereket nem fizetheti, mert a milliókat a dologtalan urak költik el.

az emlékére felállított mauzoleumot és sirját. Itt egy félórát pihenőt tartottunk, miközben elbeszélgettünk az újhelyi fogadtatásról. Hogy milyen emlékeket hozott el egyik-másik zarándok onnan, arról Ignéczy tudna legtöbbet beszélni. Megszóla a kürt, — mert Székelyhidi türelmetlen, — ki különben olyan ember, ha megy, leszeretne ülni, ha pihen, akkor menni akarna. Most is türelmetlenkedik és megfujja a kürtöt. E helytől fogva már mindenütt hegyek között haladunk. — Alföldi embernek gyönyörűség itt járni. Élvezük is a ritka látványosságot. A hegyoldalokról tizenöt falu mosolyog felénk. Némelyiket csak a tornya árulja el; ez szerényebb és a völgyben húzódik meg aránytalanul nagy szalma tetejű házaival. A templom rendszeren valami magasabb helyen fekszik s mintegy őrt áll a falu istenfélő népe fölött. — Egymásután következnek Mikóháza, Pálháza s tudja az ég még milyen háza.

A lakosok tótal beszélnek, de ha kérdezzük őket, magyarul felelnek. — S mikor meglátták zászlóinkat, olyan lelkesedésbe jönnek, melyet ritkán lát az ember. Ők már tudják, hova megyünk. — Nem is kérdezik, csak utánunk kiáltják: „mi is ott leszünk.” E nép valósággal fanatizálva van a Rákóczy szellemétől. Öröm e falvakon keresztül menni.

A tisztviselő fizetésének fedezetére szolgáló harmadfélszázmillió nagyobb felét a tultengő bürokratizmus emészti fel. A „tultengő bürokratizmus” alatt azokat az elemeket érti a kormányzat, amelyeket a protekció és a herbertizmus juttatott állami hivatalokba. Szóval: a munkához nem értő és a munkától ősi jogon irtó urak élődik eszik el munkás tisztviselők szája elől a falatot.

Ha ezt a vallomást a fizetés rendezés ügyétől elválasztjuk, úgy is rettenetes, ha attól nem vonatkozathatjuk el, akkor is megdöbentő. Ez a vallomás azt jelenti, hogy a magyar állam hivatalaiban csak minden második ember dolgozik. Azaz, hogy matematika így lenne. A valóság még ennél is szomorubb. Mert a vallomás azt jelenti, hogy minden második ember nem is tud dolgozni. Hogy nem dolgozik az csak a kisebbik baj, a nagyobb baj az, hogy nem tud dolgozni. Már pedig a hivatalokban nem mérlegelik az emberanyagot, nem vetik szigorú mérték alá a tisztviselők munkakészségét, az aktákat egyszerűen kiosztják. Csak úgy vaktában. Akire kiosztódik, az vagy elintézi, vagy nem.

Már most tessék elképzelni, micsoda munkát végezhetnek ilyen körülmények között a mi szakhivatalainkban. És tessék lelkiismeretesen felelni arra, fejlődhetik e olyan ország, amelynek huszonnyolcezer állami hivatalnok közül tizennégyezer tudatlan és éppen ahoz a munkához nem ért, amelyet jól elvégezni hivatalos kötelessége lenne.

Hát ez tiszta Oroszország! De még ennél is rosszabb mert Oroszországban legalább őszinte a kormány. Ott nyíltan és leplezetlenül gazdálkodnak az állam tisztviselői. Ott a lopás is hivatali funkció, amelyért csak politikai vétkezés esetén jár egy kis szibériai deportáció, egyébként türt és megengedett dolog. Nálunk azonban civilizált felfogást hazudnak a kormányzó osztályok. És ezek a kormányok mégis leplezgették eddig ezt a gyalázatos visszaélést. Csak a kényszerűség sajtolta ki belőlük a szégyenletes beismerést.

Némi kis ravaszkodással terjesztik, hogy ezt a tultengő bürokratizmust a régi rendszertől kapta örökül a mostani kormány. Hát ezt szívesen elismerjük. Minden ember tudja, hogy mennyire is igyekezett a mostani kormány, nyolcz hónap alatt még sem tudott elhelyezni tizennégyezer haszontalan embert az állam különféle hivatalaiban. Ha fejlesztette is, de nem ő találta ki a protekció rendszert. A herbertizmus már inkább az

Dél volt, mikor Pálháza érkeztünk, amely elég csinos kis falu. A sok kath. község között itt találunk ref. templomot is. Tornyán ki van tűzve a nemzetiszínű zászló. Itt bétérünk egy korcsmába, ahol ebédre kenyeret és turót vásároltunk. De már itt gondolkozóba estünk, vajjon lesz-e Hollóházán szállásunk, ahol nyugalomra hajthatjuk fejünket. Úgy volt, hogy innen csak másfélórát pihenés után indulunk. Igen ám, de itt se telefon, se távirat, azt pedig okvetlenül tudatnunk kell, mikor érünk a nevezett helyre. Nem sokat gondolkoztunk. Én és még két társam félórát pihenés után elindultunk, hogy szállást csináljunk. A csapat egy óra múlva indult utánunk. Már esteledett, mikor Komlóson keresztül mentünk. Utunk valóban szép: hegyre fel, hegyről le. Elöttünk a füzéri vár romja egy vulkanikus képződményen. Közelebb a komlósi vár a maga fenséges romjaival. Ez a Bercsényi volt. Oly szép itt minden. Gyönyörű őszi táj. Itt is láttuk azonban, hogy a nagy kaszás közeledik. Hervadás, lomb hullás mindenütt. A levegő mégis oly forró, mintha onnan a várromok felől melegebben fujna a szél. Igen, itt van a levegőben és az emberek szívében valami a Rákóczy és Bercsényi emlékezetéből, ami felhevíti mindkettőt.

Utunk két hatalmas hegy között vezet.

ő machinációja. Azonban azt már nem ismerhetjük el, hogy a protekciórendszer továbbvirágzása szintén a régi rendszer büne. Ez a kormány a tisztogatás és irtás munkájára vállalkozott. Ha minden kötelességet annyi becsületességgel teljesítene, mint amilyen kiméletlenül tisztogatott, akkor a kritika kísérlete se férhetne hozzá. De mért épen a legközelebb gazdálkodott rendszer kreatúráit irtotta?! Miért nem nyult messzebbre is? Miért nem taposta el a bürokrát férgeit is, miért csak a politikai elődjeit?!

Ha a kormánynak az a meggyőződése, hogy az állam hivatalaiban felerészben avatatlan, tudatlan, dologtalan emberek lopják a napot és eme emberek miatt nem lehet jobb fizetést adni a bírónak, a kik dolgoznak, a tanítóknak, akik kulturát terjesztenek, a tisztviselőknak, akik az állami gépezetet funkcióban tartják, akkor az a kötelessége, hogy a heréket kiméletlenül elpusztítsa.

Tessék elhinni, hogy az ország elboldogul valahogy, akár a Kossuth Ferencz, akár az Andrássy, vagy akár a Rakovszky elveit vallják, vagy akár mind a háromét egyszerre, de el kell pusztulnia okvetlen, ha ülnek az országos munkátlanos, megyei és törvényhatósági hivatalokban.

Jótéteményekkel javítani akarni a tanítók tisztviselők bírák sorsán, helyzetén pedig — naivítás!

Az állami jótétemény: alamizsna A jótétemény a kegyelem ténye, nem az igazságé. Az ország bíráin, akik funkciójukkal betetőzik az állami élet kulturális tartalmát, igazságot követelnek, nem kegyelmet, tisztességes fizetést, és nem alamizsnát. A tanítók, akik a kultúra uttörői és a tisztviselők, akik a gerincz fentartó erejével helyezkednek el a nemzet intellektur életében igazságot követelnek, nem alamizsnát.

Ha a kormány nekik, akik dolgoznak és tudnak dolgozni, a jogosan követelt fizetésrendezést meg nem adhatja, mert a milliókat eleméztik az uri kitarítottak, akkor úgy pusztítsa ki ezeket, hogy irmagnak való se maradjon belőlük. Mert az az igazság!

Ősi bűnök és az általános választójog.

Irta: Dr. Mandel Pál.

Szent István és a később királyok uralkodása alatt az egyházi szervezetek, püspökségek, káptalanok, apátságok és kolostorok

Mindkettő roppant erdőséggel van borítva. Lábunknál gyorsan, faleveleket sodorva szalad a kis hegyi patak. De nem gyönyörködhetünk benne sokáig, a nap már eltűnt a hegyek mögött, átveszi birodalmát az azt örökké kísérő hold.

Egyszerre tűz fénye csillan meg szemünk előtt, mellette két tót fiút látunk. Nem tótok ezek, már magyarok. Megkérdezik „magok mennek Kassára” — válaszunk: igen. „Akkor szaladok” s e beszéd közben már a másik el is futott. Erővel kellett meg fogni emezt, hogy ott ne hagyjon bennünket, legalább addig, míg megmagyarazzuk, hogy mikor jön a többi. Mikor megértette, hogy nem hárman, hanem 45-en megyünk — elbámult, de másik percben ő is eltűnt szemünk elől. Így megtudtuk, hogy itt „valaki” vár bennünket. Megérkeztünk egy hatalmas gyárhoz, de a falut nem láttuk sehol. Mi egyenesen a gyárba mentünk, ahol hármunkat maga a gyár tulajdonosa Istványi Ferencz úr fogadott. Elmondtuk aztán, hogy miért jöttünk előre, hogy a többi csak egy óra múlva érkezik meg. Mig mi az irodai helységben pihentünk, több gyári tisztviselővel találkoztunk, akik mind igen derék emberek. — A beszélgetés közben észre vettük azt is, hogy itt hivatalos fogadtatás készül. Azt is megtudtuk, hogy

Legújabb ruhadíszek nagy választékban.
Kizárólag hazai gyártmányu szörme boák óriási választékban már megérkeztek.
KOHN IGNÁTZ üzletében, Városház-palota.

is rengeteg területet kaptak, szintén betelepítés és a keresztény vallás terjesztése céljából.

Az idegen országokba azonban, ahonnan az idegen telepesek behozattak, már akkor divatba jött az úrbér, vagyis az a rendszer, hogy a földeket részletekben kiadták a földműveseknek akik aztán földbér fejében nemcsak hogy bizonyos természetmennybeli cikkeket és pénzt szolgáltatottak be a földesúrnak, hanem megművelték a földesúr földjeit is. Az idegenből behozott telepesek megismertették ezt a rendszert a magyarországi nagy földbirtokosokkal és ezek lassan-lassan kiterjesztették azt a volt telepesekre.

Igy keletkezett nálunk a jobbágyság és így szakadt osztályokba szét a magyar társadalom, Támadtak főurak, főpapok, köznemesek, mint külön földesúri osztály és a jobbágyok, mint külön dolgozó osztály. A föld pedig lett kétfelé: az uralkodó nemesi birtok (allodiális vagy majorsági föld) és a jobbágyföld.

Eppen elég ez a szakadás és megkülönböztetés az egyes osztályok közötti ellentétek és surlódások megörökítésére, évszázadokról évszázadokra.

Ezt az ellentétet látjuk nyilvánulni lépésről lépésre a népünk életének minden mozzanatában. Ez az ellentét hatott ki állapotainkra egészen a mai napig. Ez az ellentét a forrása népünk ezer meg ezer bajának. Akadálya az egyenlőség, szabadság és testvériség, az 1848-as eszmék terjedésének és a nép boldogulásának.

Hogy egyfelől a volt telepítők — későbbi földes urak, — másfelől a telepesek — később jobbágyok — között, akár a felosztott jobbágyföldekre, akár a fel nem osztott allodiális földre nézve, vagyis az egész határra nézve milyen volt a jogviszony? Hogy mai fogalmaink szerint magánjogi értelemben volt-e tulajdon, vagy közös az illető község összes lakói közt? Ezen kérdésekre határozott választ adni nem lehet.

Az egész határra kiterjedő községenkénti közös tulajdonjog mellett szól több körülmény.

A foglalás előtt itt lakott és Árpád által legyőzött nép mezőgazdaságot folytatott szintén és községenként az egész határra nézve közösségben élt.

Az elfoglalt földeket Árpád és utódai a világainak úgy, mint az egyházaink betelepítés véget adták.

A jobbágy művelte az allodiális földet is, és egymaga fizette az állami adót.

Ezen terheket a közösség fennforgása nélkül kizárólag a jobbágyságra hárítani képtelenség lett volna.

Nem voltak a telepesek, illetve később jobbágyok kizárva az allodiális földbirtok használatából sem, sőt e használatból többféleképpen éltek. Ilyen közös használatok voltak és a legújabb korig fenntartottak: a legeltetés, irtvány, fajtás, makkoltatás, gubacszedés, nádlás stb., a községi szervezetben pedig: az italmérési, mészárszéki jog, malomjog vásárjog stb.

Azt tehát nem lehet mondani, hogy az allodiális földekhez a jobbágyoknak semmi közük nem volt. Szabad tulajdon tehát a földesúr kezén levő allodiális föld — eltekintve egyéb közjogi szempontokból — a jobbágyok jogai szempontjából nem volt.

Azonban nem foglalkoztak a mi őseink sokat az allodiális és jobbágyföldek jogai természetének tanulmányozásával, vagy a földesurak és jobbágyok egymásközösi viszonyának jogi elnevezésével. Arra sem gondoltak, hogy birtokviszonyaikat valami alakba foglalják, és akár szerződésben, akár törvényben szabályozzák a földesúr és jobbágyai közötti kölcsönös jogokat és kötelezettségeket. Az urbéri tartozások ennél fogva sokszor át sem tekinthető sokféleséget tüntettek fel. Egyes földesurak készítettek ugyan felvételeket — urbáriumokat, — de ezek is csak egyes területekre vonatkoztak és sokat lettek megváltoztatva.

Folyton háborúkkal voltak őseink elfoglalva alig foglalták el ezt az országot, csakhamar birtokuk megvédésére kellett fegyvert ragadniuk. Később a királyok támadó háburukat is viseltek és a katonáskodó birtokos osztályt gyakran hívták harcra. A tekintélyt, amelyet ezáltal szereztek, a földesurak egyrészt királyhűség árán kapott új adományjóságok szerzésére, másrészt a jobbágyjogainak minél több korlátozására használták fel. A munkásnép földesurának kényuralma alá került és a földesúr rém kegyetlenségeket művelt rajta. Az esztergomi egyházmegye földesurassága alá tartozott Udvardi községbeli jobbágyok még csak félig leboroltvált fejjel lettek hazaszállítva földesurukhoz. De már a Szerenke községbeli jobbágyoknak 1219-ben, amiért nem akarták az apát sertéseit legeltetni, az orukat vágták el. Hatalmuk gyakorlásának biztosítására a földesurak IV. Béla király alatt a XIII. évszázadban a bírói hatalmat is magukhoz ragadták,

dalolni. Én is énekeltem volna, de alaposan be voltam rekedve. Majd megozsonáztunk. Később pedig lementünk a gyár — egyik ez alkalomból egyszerűen, de mégis szépen felkészített — termébe vacsorázni. Itt a gazdag ellátáson kívül mindenki kapott egy helyi képes lapot is. Innen táviratilag üdvözöltük Thaly Kálmánt és képes lapot is küldtünk neki. Itt is hangzottak el toasztok. És úgy kilenc, legkésőbb tíz óraker egy igen kedves s örökre emlékeztetes este emlékével hajtott ki ki nyugalomra fejt.

Reggel okt. 28-án egy előttünk mindig nevezetes vasárnapra ébredtünk. Ilyen vasárnapja még egyikünknek sem volt. Ezt különösen akkor vettük észre, mikor megláttuk, hogy a falu apraja-nagyja ünneplő ruhában van, míg mi porosan, az eddigi úttól tisztességesen megviselt ruhában vagyunk. Nem volt az baj.

Mindenki szállásán reggelizett. Azután a gyártelep megjelölt helyen gyülekeztünk. Innen felmentünk Istványi Ferencz úr lakása elé, — ki tulajdonképpen házigazdánk volt mindannyiunknak, — hogy bemutassuk a nagyságos asszonynak, miképen szoktunk elindulni egyes helyekről. Szívélyes búcsuzás után elindultunk, hogy estére célunknál, Kaszán legyünk. (Vége köv.)

ami a kényuralmukat még jobban öregbítette. A XVII. században Forgács Miklós mondása volt, hogy „a jobbágyok szenvedése Isten törvénye, ki rendelte az ő alacsony sorsukat.* Szálló ige volt: „Hódolj paraszt, ördög lelke teremtette.“

Ezek a kegyetlenségek — a nép is valamennyire művelődve — a lefolyt évszázadokon át mérséklődtek ugyan, de a jobbágyellenes szellem állandóan megmaradt egészen a legújabb korig és közbe-közbe mindig majdnem képtelen kegyetlenségeket szült. Különösen nagy terhe volt a jobbágyoknak a röghöz kötöttség. A királyok — V. László, III. Endre, Nagy Lajos, I. Károly, Hunyady Mátyás és a későbbi királyok — gyakran közbevetették magukat a jobbágyok szabad költözködési jogáért. De a földesurak ebben alkotmányosértést láttak és időszakonként annyira elhatalmasodtak, hogy a jobbágyoknak a király az országgyűlés által többször törvénnyel is megállapított szabad költözködési jogát tagadták meg, 1608-ban pedig elvonták a szabad költözködés ügyét a királyi hatatom befolyása alól és annak rendezését az ő kizárólagos befolyásuk alatt állott vármegyékhez utalták. Az elköltözött jobbágyot és még ennek az unokáját is, volt földesura a megyénél visszaperelhette. Ilyen perek folytatók Szatmár, Nyírbátor, Beregszász és más mezővárosok ellen. 1635-ben pedig az országgyűlésen olyan értelmű törvényt hozott, hogy a földesúr és a jobbágy közti perben a jobbágy a pert meg nem nyerheti. 1649-ben Trencsén vármegye a földesurat a jobbágyok Isten rendelte természetes urának jelentette ki. „A nemes, — írja Takács Sándor, e kor kutatója — aki a jobbágyot a tőkéhez vonta és kardját levágta, csak úri tiszteletben járt el.“**

A földes urak folytonos kegyetlenkedése olyannyira fokozta az elkeseredést, hogy a nép többször fegyverhez nyult.

Nagyon szerencsétlen véget ért a jobbágyokra nézve a Dózsa György által vezetett 1514. évi parasztlázadás. A XVIII. század elején megindult szabadságharcnak nem más, mint II. Rákóczy Ferenc állott az élére. De ez a harc is végeredményben nem enyhített a nép során semmit. A szatmári békekötésben 1711-ben a földesurak gondoskodtak ugyan elkobozott jószágaik visszaszerzéséről; a jobbágyság sorsa azonban maradt, mint volt. Folyton hozattak megyei határozatok a jobbágy szabad költözése ellen. Nógrád, Tolna, Szabolcs (1725) vármegyék hoztak ez irányba szigorú rendszabályokat. Szabolcs megyében a jobbágyakat, akik el akartak költözködni, a kisvárdai várba szállították.

A jobbágyvédelmet III. Károly király fogta erősebben, de határozot elömenetelt a jobbágyvédelem Mária Terézia (1740—1780) alatt tett, aki, miután a nemesség minden javítást visszautasított, az országgyűlés mellőzésével, rendeleti uton intézkedett a jobbágyok érdekében. Legnevezetesebb alkotása az egész magyar birodalomra kiterjedő urbárium, amelyben a jobbágyok jogai és köteleességei egyszermindenkorra országszerte meg lettek állapítva.

Következett aztán a XVIII. század vége felé a francia forradalom. Az amberjogokért ott folyt harc befolyással volt hazánkra is és különböző viszonytagságok után, amelyek a jobbágyok sorsát még mindig sujtólag érték, — Szabolcs és Szatmár vármegyék például 1840-ben a közös teherviselést utasították el — a földesurak meg egészen az 1848. év küszöbéig tartott ellenzése mellett eljutottunk végre az 1848-hoz és a nemzet közérzetének egy szikraszerű felvillanásban meg lett egészen szüntetve a jobbágyság.

(Folyt. köv.)

* Dr Szakolcai Árpád „Budapesti Napló“ 1906. évi 244. szám.

** „Budapesti Hírlap“ 1904. 196. szám.

a nagyságos asszony kitünő vacsorával várja a megfáradt diákokat.

Társaink is megérkeztek. Most már a falu nevében igazán szívhez szóló szavakkal üdvözlő bennünket Wiltich Gusztáv gyárigazgató. Beszédéből érdemes a következő részt idéznem, mely azt hiszem, legfényesebb bizonyítéka annak, hogy miként fogadtak, az általunk tőtnak tartott faluban. A beszéd pedig így hangzik: „Nem kérdezzük, kinek fia vagytok, nem kérdezzük, mi a nevetek, elég az nekünk, hogy debreczeni főiskolai hallgatók vagytok és temetésre mentek, dicső vezérünk poraihoz fáradságos uton!“ E remek üdvözlő beszéd után Bott Lajos kifejezte köszönő beszédében azon kedves csalódásunkat, mely minket e helyen ért. Itt nem tót emberek, hanem színmagyar emberek fogadtak minket. Megtudtuk, hogy a megmagyarosodás a gyárigazgatóságának az érdeme.

Ezek után elszállásoltak bennünket, hova azonban csak a vacsora után vezettek el.

Vacsora előtt még először felmentünk a nagyságos úr lakására. Itt a szalonba vezettek bennünket azon porosan, ahogy megérkeztünk. Dalolnunk kellett. — Istványi úr pedig kuruc dalokat zongorázott, melyet mi igazán élvezettel hallgattunk. Aztán a fiuk kezdtek rá Tukacs és Orosz vezetése mellett

Tüdőbetegségek, szamar-
köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanács és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor
„Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svejc).

Sirolin

Ennek az érvényes és a tudományosan igazított és ellenőrzött, világhírű, jól ismert.

„Roche“

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban — Ára üdvözlőre 4. — E. F. 1906.

Bessenyei-este.

F. hó 17-én tartotta meg a „Bessenyei-Kör” ez évi első estéjét.

Szép számu előkelő közönség hallgatta végig a négy pontból álló műsort, melynek minden egyes száma után kitörő frenetikus taps fényes bizonyosságul szolgál annak, hogy a közönség igazán élvezett és teljes kielégítést nyert még a nyiregyházi közönség különben sok oldalú igénye is.

Nem is érheti gáncs a közreműködők egyikének a szereplését sem. — mert habár elég nyitós és berekesztős része helyett szívesebben vettünk volna, a kedélyünkre közvetlenebbül ható s valamely kerekded egészet, — mindazonáltal — tekintetbe véve a Góth Sándor által, annyi művészi leleménnyel előadott szellemes magánjelentben foglalt igazságokra. elnézőeknek kell lennünk a művésszel szemben annyival is inkább, mert egyrészt a *G. Kertész Ella* által annyi temperamantummal és művész tökéletességgel előadott aprós versek, *Szilágyiné B. Ilona* coloratour énekművésznő fenséges éneke és Polonyi Elemér zongora művésznék oly sok érzéssel tett hatalmas technikai játéka bőséges kárpótlást nyújtott nekünk, másrészt éppen ezeknek a pontoknak tökéletes előadásában domborodott ki előttünk a művész a maga igazi nagyságában és megtanultunk különbséget tenni az avatottság és a hétköznapi sablon között.

Inkább az este lefolyására vonatkozó referáda, mint a bírálat tartozván feladatunkhoz, a látottak és hallottak bővebb méltatásába nem bocsátkozunk annyival kevésbé, mert oly alakokról van szó akikről az illetékes bírálat már is oly helyen hangzott el, ahol az emberek közül csak a kiváltót, a *művészt* mérlegelik, és akiknek eddigi szereplését a kritika tapssal fogadta. E helyen csupán amaz összhatásról és eredményről adunk számot, mely ezt az estét a legsikerültebbek közt sorozza azok között, melyekben gyönyörködhetni egyszer egyszer alkalmunk nyílt.

Ennyit az este művészi részéről. Az elismerés hangján megemlékezünk *Stempák Mariska* urhölgy által írt és *dr. Vietórisz József* ur által nagy hatással felolvasott „*Déli Corso*”-ról című rajzról. A gondolkodó, öntudatos lélek nyilvánul meg a sorok mindenikében és az, aki nem csak néz, hanem lát is. A mindennapi élet tapasztalataiból merített adatok tanúságos feldolgozása pedig az írónak nemcsak éles megfigyelő képességéről, hanem nagy lelki műveltségéről is tanuskodik. Öszinte örömmel tapasztaltuk mindezeket a szerzőnél különösen ma, amikor ott állunk, hogy leányaink legnagyobb része az u. n. felsőbb iskolák elvégzése után egy ötsoros levelet nem tudnak helyesen megfogalmazni és leírni.

Gratulálunk és kitartást kívánunk a továbbiakhoz.

Az elmondottakra tekintettel minden megvolt ahoz, hogy ki—ki megelégedve távozzék a Bessenyei-Kör első estéjéről; csak egyet nélkülöztünk, és ez nagyon hiányzott — a jó kedv. Nem volt abban a szép közönségen melegség; oly nyomott hangulat uralta az egész estét, hogy szinte bántó volt. A saison kezdetén az első viszontlátás volt e az oka vagy az, hogy a régi ismerősök közül annak a kedves alakja hiányzott, akinek szeretetre méltó egyénisége mindig fellángolólag hatott a kedélyekre? . . . Bizony — bizony nem tudjuk. . . .

Helyén valónak látjuk már ez alkalommal is megemlíteni, hogy a Bessenyei-Kör ezen saisonban ezenkívül még négy estét fog tartani.

Reméljük, hogy a tulajdonképeni feladatát is teljesítő az irodalmi tere is átlép. A feminizmus, a halálbüntetés eltörlése, avagy fentartása, a párbaj mánia megszüntetése s még számos tudományos kérdés áll rendelkezésre, melyek mindenike aktuális és nagyon hálás arra, hogy a laikus hallgatóság is élvezettel hallgassa eme nagy fontosságú kérdések tudományos fejtegetését. Meglátjuk mit hoz a holnap, mely elé rokon-szenves várakozással tekintünk.

Városi képviseleti közgyűlés.

Igen látogatott közgyűlése volt tegnap a városnak. Rég nem látott tagok jelentek meg, élükön Somogyi Gyula kir. tanácsossal, kit sajnós, hosszabb idő óta nélkülöz a városi képviselet.

A polgármester megnyitja a közgyűlést, bejelenti, hogy mult héten Budapesten volt a polgármesterek kongresszusán és hogy ez ügyben Somogyi Gyula és társai hozzá a mai közgyűlésre írásbeli indítványt adtak be. Az indítvány felolvasva, kéri a beadók, hogy miután a város polgármestere a polgármesterek kongresszusán, amint azt a lapokból olvasták, részt vett, és ott egy memorandumot benyújtott, mely memorandum a város autonómiájába is ütközhetik; ennél fogva indítványozzák, hogy ezen memorandumot terjessze a polgármester a jogügyi szakosztályhoz mert nem helyes, hogy a polgármester a képviselőtestület megkérdezése nélkül adta be ezen memorandumot, mely esetleg sértetheti majdan a város önkormányzási jogát.

Májerszky polgármester elmondja, hogy ahoz, hogy a képviseletet belevonja a dologba, idő nem volt; a tisztviselő társait azonban összehívta és velük a dolgot megbeszélte; és különben is ő nem önálló memorandumot nyújtott be, hanem csak csatlakozott egy mások által készített memorandumhoz.

Somogyi Gyula szóval is elmondja aggályait; jó lehet ő nem vonja kétségbe a polgármester jóhiszemű eljárását.

Dr. Prok Gyula szépen megokolt beszédben csatlakozik a Somogyi-féle indítványhoz, azonban kifejezetten kívánja tudni, hogy a polgármester nem vitt-e egy önálló memorandumot a kongresszusra, mert azt ő határozottan elítelné. *Májerszky* megnyugtatta.

Polgármester felolvastatja *Konthy dr.* orvosfőnök két írásbeli beadványát, mely szerint *Sándor Mór* az előbbi képviselőtestületi közgyűlésén, szerinte nem is a költségvetés tárgyalásához tartozó ügyben, megtámadta; először bizonyos köz- és illemhelyek tisztatlansága miatt, mely közhelyek tisztántartása nem az ő teendői közé tartozik, hanem a főkapitány dolga; ő nem tehet róla, ha nem tartják tisztán.

Ami pedig *Sándor Mór* azon bejelentését illeti, hogy ő összeférhetlen állásban van, amennyiben a villamos társulatnál felügyelőbizottsági tagsági állást tölt be, hivatkozva a községi törvény azon rendelkezésére, mely szerint az csak azokat zárja ki a képviselőből, kik a községgel szerződéses, avagy bérleti viszonyban vannak. Különben is őt *Sándor* egy köztisztviselési ügyből kifolyólag támadta.

Sándor Mór különösnek tartja, hogy *Konthy* orvosfőnök az ő hivatalos állásából kifolyó kötelelességeit magán ügygyé szeretné deklarálni, mert nem érti, hogy a mikor a város orvos főnökének kötelelessége a magán egyének köztisztviselési fölött felügyelni; ne lenne kötelelessége a város köztisztviselésére ügyelni, azon városéra, melynek szolgálatában áll. Ő hónapokkal azelőtt feljelentette a kérdéses helyeket az alispánnak az alispán szigorúan meghagyta a tanácsnak ezen dolgok rendezését; de mai napig sem történt semmi. Áttérve a villamosági társaságnál elfoglalt állására, kijelenti hogy az idézett törvény nem *Konthy*, hanem ő mellette szól; de ha még úgy is volna mint *Konti* állítja; a józan ész azt diktálja, az illendőség azt hozza magával; hogy *Kontinak* ezen állást betölteni nem szabad, mert ő ki a város tanácsában szavazattal bír; a város szolgálatában áll; és annál fogva a villamos társaság ellen őrzésére van kötelezve, hogy ellenőrizheti azt a vállalatot melytől fizetést huz? Ilyen ön megtagadást még *Konthy* rólszem tétel fel. Ő különben azt az ügyet az illetékes fórum elé viszi.

Dr. Konthy: írásban beadott jelentését fenntartja és kijelenti, hogy hivatalos kötelelességét úgy mint eddig ezután is teljesíteni fogja.

Az új honvédelvossági laktanya építését előben elfogadták. E kérdésnél *Tahi Miksa* szóllalt fel keményen, a mostani laktanyákra is 15—20.000 koronát fizet rá a város, folyton építkezik a város mintha már az utódokra adósságnál egyebet sem akarna hagyni. Szóvá tesz ia kisvasut váró épületét melylyel a város legszebb terét tették csuffá

(Roppant zugás támadt, csak az érdekeltek hallgattak nagy bölcsen).

Nagy Lajos megmagyarázza, hogy most még nincs építésről szó; (felkiáltások de majd lesz; hisz nálunk csak az kell) ha reutabilis lesz csak akkor fogja a tanácselőterjeszteni.

Több ügyet szó nélkül fogadtak el (*Király Sándor* szerint: „Olyan ügyet szeretnék én látni, a mit mi el nem fogadnánk.”)

HIREK.

Kinevezés. A m. kir. belügyminister a kisvárdai anyakönyvvezetői kerületbe *Pongor Elek* jegyzőt anyakönyvvezetővé kinevezte.

Előléptetés. A pénzügyministerium vezetésével megbízott miniszterelnök *Bukna József* nyiregyházi kir. adóhivatali pénztárost I. oszt. pénztárossá léptette elő.

Előléptetés a M. K. Államvasutnál. Az államvasutak által elkészített előléptetési névsor szeriut, Nyiregyházán *Bohusch Gusztáv* és *Csernák Sámuel* tiszték fizetését évente 100—100 koronával javították.

Hymen. *Dr. Guttman Zsigmond*, városunk fiatalágának mintegy évtizeden keresztül volt vezetője, ügyvédi karunknak kiváló tagja, több erkölcsi testületnek oszlopa, lapunknak alapítása óta jeles tollu munkatársa, holnap 25-én tartja esküvőjét *Engel Paula* urnővel *Kömlön* (Hevesmegye). A nagyszámu tisztelők őszinte jókívánsága kíséri a házszertetnek örvendő vőlegényt a boldog házasság révébe.

Jubileum. Husz évi fáradság és nemes munka és a helyi társadalom egy munkás rétegének érdekeit szolgáló tevékenység megünneplése lesz az a jubileum, melyet a „Nyiregyházi Kereskedő Ifjak Egylete” rendez holnap, 25-én. Nem tartjuk szükségesnek ez alkalommal analysálni azt a nemes célt, melyet ezen egylet immár 20 éve szolgál; az eredményt is fölösleges megvilágítanunk, melyet e husz évi reuzálás hozott: megbecsülése a társadalom egy sok időn keresztül mostoha gyermekének, a kereskedelmi alkalmazottaknak, a főnök és alkalmazott közötti erkölcsi és anyagi kapocs megszilárdítása, kultura fejlesztés tudományterjesztés stb. tiszteletreméltó célok, mert hiszen akik szemmel kísérték ez egylet működését, azok már ugyis megalkották véleményüket, mely csak kedvező lehet helyi társadalmunk szervezetének e tekintélyes része fölött. Dicső mult, elismerésre méltó mult az, melyet holnap ünnepel az egylet tagjai, a kereskedő világ és előre láthatólag számos helyi előkelőség és vendég részvételével. A jubileumi ünnepély, diszgyűlés és bankett sikerének biztos garanciája az egylet vezetőségének, különösen *Silberstein Miklós* bankigazgató alelnök, *Dr. Guttman Zsigmond* ügyvéd t. b. főtitkár és *Hoffmann Mihály* kereskedőinknek ez a kiváló tagja, az ifjuság igaz barátainak fáradozása. E nem mindennapi ünnepélyre az egylet választmánya a következő meghívót bocsátotta ki: Meghívó. A „Nyiregyházi Kereskedő Ifjak Egylete” fennállásának 20-ik évfordulója alkalmából 1906. november hó 25-én jubilaris ünnepélyt rendez, melyre t. Czimet meghívja az egylet választmánya. Az ünnepély sorrendje: I. Este 6 órakor az egylet helyiségeiben (Iskola-utca 3. sz.): 1. Az egylet története. Előadja: *Hoffmann Mihály* ur. 2. A török, mint kereskedő. Előadja: *dr. Pröhle Vilmos* ur. 3. Szavaltat. Előadja: *Beregi Dezső* ur. 4. Kereskedelem és vallás. Előadja: *dr. Silberfeld Jakab* ur. II. Este 8 1/2 órakor: Társas vacsora a Korona-szállodában. A társ-egyletek, valamint az idegenek felkérértnek, hogy részvételüket sziveskedjenek *Silberstein Miklós* egyleti alelnöknel idejekorán bejelenteni, hogy megfelelő helyről, esetleg elszállásolásra gondoskodhassunk. A társas vacsora-jegy 2 korona 50 fillér. Jelentkezés folyó hó 25-én déli 12 óráig. Az ünnepély sorrendjének mind ez öt száma egyenként és összesen következtetni engedi, hogy e ritka alkalmat illő fényességgel ünnepli meg az egylet, mely megérdemli, hogy városunk egész társadalma a legmesszebbmenő támogatásban részesítse és együtt ülje törekvő kereskedő ifjainkkal ez ünnepet.

Evang. vallásos estély. Az eperjesi evang. theol. akadémia ifjúságának helmissioi köre érdekesnek ígérkező vallásos estélyt rendez f. évi december hó 8-án a helybeli főgimnázium rajztermében. Az estély műsora a következő: 1. „Erős vár” éneklő a theol. dalkör. 2. Megnyitó beszéd, tartja Geduly Henrik igazg. lelkész. 3. Melodráma: „Az Úr íté.” Előadja Dávid Károly. Zongorán kíséri Balogh István, harmóniumon Kolbenmayer Zoltán. 4. „Ima” Kreutzer: „Égi szállás Granadában” cz. dalművéből, előadja a theol. dalkör. 5. Felolvasás: Mayer Endre theol. akad. tanártól. 6. Quartelle: „La prière” (I. Kolbenheyer Zoltán, II. Bródy János, Viola: Fábry Győző, Cello: Petro Elek.) 7. Szavaltat: „Luther és Eck” — előadják Weisz Gusztáv és Fábry Győző. 8. „Hymnus”, éneklő a theol. dalkör. A tervezett estélyre egyházközségünk minden rendű és rangu híveit, valamint minden érdeklődőt szeretettel s az estély belső vallásos értékére való tekintettel azon reményben hívom meg, hogy azon mindenki részt vesz, aki a theol. ifjúság e szép törekvését méltányolni tudja. — Az önkéntes adományok az estély költségeinek fedezésére, a fennmaradó összeg részben a rendező egyesület, részben templomegyesületünk pénztára gyarapítására fordítatik. Ha az estély időpontjáig a tornaterem elkészül, úgy ott tartjuk azt meg. Nyiregyházán, 1906. november 21. *Geduly Henrik*, igazg. lelkész.

Anyakönyvvezetői kinevezések. A hugarjai anyakönyvvezetői kerületbe Loweld József segédjegyzőt, a piricseibe Schuszterics Lajos jegyzőgyakornokot, a gégyényibe Janka János tanítót, a m. kir. belügyminister anyakönyvvezetői helyettesé kinevezte.

Halálos elgázolás. Tegnap délelőtt 11 óra tájon a Nyv. Kv. egyik tehervonatja Érhát tanyán elgázolta Kovács Imre fékezőt. — A szerencsétlen embert a vonat személyzete azonnal ellátta kötésekkel és a menetrend nélkül indított vonattal azonnal Dombrádra, a legközelebb eső orvosi lakhelyre szállította. Az állomáson már ott volt az orvos, aki azonban csak az időközileg bekövetkezett halált konstatálhatta. A nyiregyházi rendező állomás a telefonon vett értesítés alapján külön vonatot indított, melyen a vasuti és hatósági személyek mentek a helyszínre. Tegnap este 6 órakor beszállították a hullát Nyiregyházára és a boncolást is megejtették. Valószínűnek látszik, hogy Kovács a fékező helyről esett le és úgy jutott a kerekek alá. A vizsgálat folyamatban van. A halálra gázolt 28—30 éves ember csak pár hete van a válalatnál. Azelőtt a Kossuth-utcán mézárszéke volt. Halálát neje és két kiskorú gyermeke gyászolja.

A nőipariskola nagy karácsonyi vásárt rendez december 8. és 9-dikén, a városháza dísztermében 100 drb baba lesz eladva szebbnél-szebb jelmezben, népviseletben, ezeken kívül nagyon sok szép kézimunka, tulipános ládák, gyermek-kötények, mind a növények munkái, tehát valódi honi ipar, méltó a pártolásra.

Levél a szerkesztőhöz. Nagys. Szerkesztő Úr! A Bessenyei-kör legutóbbi estélyén a terem nem volt fűtve, minek következtében a közönség joggal méltatlankodott. A kör iránti jóakaratom arra késztet, hogy felkérjem a Szerkesztő urat, sziveskedjék az intézőséget az elégtelenségre annál is inkább figyelemztetni, mert olykor a művészek játékában és a közönség viselkedésében is ott van a kelletlen hidegség. Elég baj, hogy a szívek nem tudnak eléggé felmelegedni, amit azonban a terem fűtetlenül hagyása egy cseppet sem mozdít elő. Hiába, a fázó emberek a darabok szépségeinek az élvezetében, nem is tudhatnak bele mélyedni. Hazafias tisztelettel: —y—r.

Tűz. Özvegy Rojcsék Sámuelné Rózsa-utcai háza hétfőn este kigyuladt és dacára a nagy esőnek, teljesen leégett. A padlás belőlől kezdett égni, s ez magyarázza meg, hogy a zápor a tüzet el nem oltotta. Az égő háztól egy méter távolságra egy hosszú nád-fedéles épület volt, melynek a teteje annyira át volt nedvesedve, hogy a rá hulló szikráktól meg nem gyuladhatott. A tűzoltóság idejében kivonult és közmegelégedésre teljesítette kötelességét.

A Tulipánkert-szövetség vasárnap délután Budapesten Hadik-Barkóczy Endréné grófné

elnöklésével ülést tartott. Dobay István indítványára elhatározta, hogy karácsonyi-népipari vásárt rendez az ország különböző helyein — azok között Nyiregyházán is — és föl szólítja a közönséget, hogy karácsonyi szükségleteit és ajándékait lehetőleg a szövetség által felállítandó sátrakban szerezzék be.

Országos kongresszus. A mezőgazdasági szeszgyárok orsz. szövetsége folyó hó 25-ére Budapestre kongresszust hívott össze, melyen a szabolcsme gyárok is képviseltetik magukat. A kongresszus tárgya: 1. A létérdekében fenyegetett mezőgazdasági szeszgyárok helyzetének tárgyalása és a veszedelem elhárítására alkalmas intézkedések megbeszélése. 2. Mezőgazdasági szeszgyárakat kérvényező gazdatársak jogos kívánalmainak kielégítését biztosító program megállapítása. 3. A törvényhozáshoz és a kormányhoz monstre-küldöttség menesztése és a kongresszuson elfogadott memorandumnak átnyújtása.

Leégett borház. Szelkó András rozsréti szőlőbéli lakos borháza vasárnap éjjel ismeretlen okból kigyuladt és leégett. A benne lévő gazdasági felszereléseket sem tudták az összefutott szomszédok megmenteni.

Feltört kamara. Cseh András bundásbokori lakoshoz hivatalan vendégek látogattak el, akik éjnek idején kamaráját feltörték és azt a szó teljes értelmében kiürítették. Csakis a helyi viszonyokkal ismerősök hajthatták végre a vakmerő tettet, mert a károsult hamis kutyái a betörőket meg sem ugatták. Elvittek egy oldal szalonnát, egy hordó bort, 30 liter mézet, egy bödön zsírt és sok más fel nem sorolható apróságot.

Csalás. Nyirbátor környékén már hetek óta 4 lengyelzsidó jár, akik szegényebb helyeken koldultak, gazdagabb helyeken hamis iven adományokat szedtek. Ezen kívül ruhák tisztítását és festését is vállalták. A nyirbátori csendőrség a vakmerő embereket letartóztatta, akiknél 10 zsák életneműt, 100 drb körüli női és férfi ruhát és pár ezer korona készpénzt találtak. Az általuk mondott nevek hamisaknak bizonyultak. Személyleírásuk egy nemzetközi betörő banda tagjáiéval egyezik meg. A csendőrség most a személyazonosság megállapításán fáradozik. A letartóztatott emberek ellen lopás miatt is emeltek vádat.

Közszemlére való kitétel. A megyebizottsági tagok 1907. évre érvénynyel bírandó névjegyzékét jövő hó 7-éig a megyeháza előcsarnokában kifüggesztik. Felszólamlások ugyanaddig fogadtatnak el.

Táncmulatság. A munkások szervezetének helyi csoportjai folyó hó 18-án a Korona dísztermében táncmulatságot rendeztek. Az estély úgy erkölcsi mint anyagi tekintetben fényesen sikerült.

Az Országos Iparpártoló Szövetség a magyar közönség régen hangoztatott óhajának tesz eleget, amikor kiadja a hazai beszerzési forrásokat. Ez a füzet, mely nélkülözhetetlen segédezköze lesz az iparpártolás iránt érdeklő vásárló közönségnek, tartalmazza a fűszerkereskedésben, férfi- és női-divatkereskedésben, papirkereskedésben és vaskereskedésben kapható összes iparcikkek hazai termelőinek névsorát, olyan átnézetes összeállításban, hogy a laikus közönség egy szempillantás alatt meg kaphatja a szükséges utbaigazításokat. Az Országos Iparpártoló Szövetség titkársága (Budapest, VI., Király-utca 34.) fölkéri Magyarország előkelő könyvkereskedőit, sziveskedjenek bejelenteni, hogy a november hó folyamán megjelenő füzetből hány példányt óhajtnak eladásra. A tartalmas füzet ára 40 fillér.

Időleges borgazdasági tanfolyamok. Az okszerű pincekezelő ismeretek terjesztésére a budafoki pincemesteri tanfolyam helyiségében nagyobb szőlőbirtokosok és gazdatársak számára december 3-tól 15-ig terjedő időleges borkezelő tanfolyam lesz azzal a céllal, hogy a résztvevők a legszükségesebb elméleti és gyakorlati borkezelő ismereteket elsajátítsák. A tanfolyamra való fölvetél végett a folyamodó nevének, lakóhelyének és foglalkozásának pontos megjelölése mellett közvetlenül a pincemesteri tanfolyam igazgatóságához kell fordulni, hol a jelentkezés sorrendjében lesz a fölvetél. — Ugyancsak a budafoki pincemesteri tanfolyam helyiségeiben tartják meg

az időleges borkezelői tanfolyamot a kisbirtokosok és vincellérek számára. a mely tanfolyam november 19-től december 1-ig tart. Ez a tanfolyam díjmentes, a résztvevők azonban ellátásról saját költségükön tartoznak gondoskodni. A tanfolyamra való fölvetél végett a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam igazgatóságához kell fordulni. Egy tanfolyamra 20 egyénnél több nem vehető föl, de a jelentkezés számához képest esetleg több tanfolyam is lesz. A jelentkező tartozik bemutatni anyakönyvi kivonatát, a községi erkölcsi bizonyítványt, melyben a foglalkozás kitüntetendő, a munkaadó bizonyítványát és köteles igazolni, hogy magyarul írni és olvasni tud.

Szép jó praktikus és olcsó ajándékot vásárolni mindenki hajlandó, ámde nehéz a jó tanács. Még könnyítheti magának mindenki, ki díjlanul meghozatja az országos jóhírű Löfkovits Arthur debreceni ékszerész cég nagy képes árjegyzékét.

Oh ez az Eszter Pityokosan érkezik haza az ujdonsült férj. Fialat felesége kísért szemekkel várja. „Hol voltál oly sokáig Sándor és hogyan nézel ki” mondja siró hangon. Férjúrám néz nyelvvel dadogva csak onyit válaszol „oh . . . ez az Eszter oh . . . ez az Eszter” „Hát így vagyunk, hát Esztered van már neked felel az aszonyka.” „Hát az órád és a láncod hol van? A . . . a . . . Pista bácsinál ahol . . . azt a jó Eszter” tovább nem tudta folytatni, mert a felesége zokogva adta ki a cselédeknek a parancsot a csomagolásra. „Egy percig sem maradok velet egy fedél alatt, megyek haza a mamámhoz ki hitte ezt 6 hét előtt; hogy ily hamar kedvesed, Esztered lesz neked. Szerencsére e pillanatban lépet be Pista bácsi, át adva az aszonykának férje óráját és láncát s nevetve világosította fel a féltekeny asszonyt, hogy nem asszony személyről van szó. hanem cognacról, ugyanis férj uram egy kissé többet ivott a finom Esterházy-cognac-ból és, hogy illuminált állapotban óráját és táncát el ne lopják, hát Pista bácsi magához vette azokat. Boldogan ölelte magához a szép aszonyt e felvilágosítás után férjét s nevetve mondá „Ezt az Esztert szívesen megbocsájtom neked”.

Szantórium Naptár. Gyönyörű könyvet küldött nekünk mutatóba a József kir. Herceg szantórium egyesület. Valóságos remeke a könyvkötő magyar iparnak. A szép vászonkötés előlapján van az egyesület emblémája a kigyóval küzdő gladiator, amely művészi képbe tünteti föl az emberiség küzdelmét a tudóvészszel. Tartalalma pedig egyesíti a leglegelső írókat Szabolcska, Endrődy, Szávay, Berczik, Jaszay Mari, Apponyi, Prohászka püsbök, Vámbéri, Somló, Szomaházi, Lipcsey, Dalmady, Hevessi, Sass Ede stb. novellái, versei, cikkei fognak az olvasó gyönyörűek, valóságos diszkiadássá téve a naptárt, mely bátran lehet minden szalon asztalnak ékessége. Mivel naptár minden háznál kell s mivel oly magaslatos szép célra adja ki az egyesület, ajánljuk, rendelje meg mindenki a Szantórium Naptárt (József kir. Herceg Szantórium Egyesület Budapest, IX., Lónyay-utca 47.) A megrendelő még abban a kivételes kedvezményben is részesül, hogy a naptár 2 korona áráért egy 2000 kor. értékű igen bájos nyereményeket nyújtó sorsolásban vesz részt, melynek sorsolását halogatás nélkül március hó 30-án okvetlen megtartják.

Pármai ibolyaszappan. E név alatt pár év óta egy kitünő mosdószappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves gyöngéd illattal ellátott szappanról tudjuk azt, hogy az arcibort finomítja, üdíti, ugyanarra, hogy még a legérzékenyebb arcibőrűek is nagy eredménnyel használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árért külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem a saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 70 fillér, 3 darab 2 kor Készíti Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. Kapható Nyiregyházán Ruzsonyi Pál üzletében és Korányi Imre, Dr. Szopkó Dezső és Nagy Kálmán gyógyszerészeinkben. Ugyanott más kitünő olcsóbb szappanaim is 20 fillértől kezdve kaphatók.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
SCHLICHTER GYULA.

Alakult 1894-ben.

F. é. november 20-án

üzlethelyiségünket

saját házukba

Iskola-utca 5. sz.

(volt Pavlovits-féle ház)

alá helyezük át.

Nyiregyháza, 1906. november hó.

Nyiregyházi kölcsönös segélyző-egylet
mint szövetkezet.

Alakult 1894-ben.

Köszön, pirszen, faszén nagyban és kicsinyben.

Hoffherr és Schrantz
gazdasági gépgyár

bizományi raktára

MANDLEMIL

szénraktárában

Nyiregyháza, Széchényi-tér 8.

Ajánlja új Viktoria sor-
vető és legjobb műtrágya-
szóró gépeit váltó kere-
kek nélkül,répa, szecskavágóit és gőz-
cséplő gépeit.Szőlő-
oltványok.
Valamint az
elmúlt évek-
ben is a

Küküllőmenti

Első Szőlőoltványi telep

tulajdonos Caspari Frigyes Medgyes 83.

Nagyküküllőmegye volt az egyedüli az egész országban, mely vevőinek minden tekintetben kifogástalan minőségű egészséges fajazonos és teljesen fajtiszta szőlőoltványokat szállított, úgy a jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kaphatók a legjobb minőségű, a legkülönbözőbb fajú és alanyu bor-, esemegebor- és különleges esemere szőlőoltványok, melyek elültetése által a szőlőbirtokosok bámulatos eredményeket érnek el.

Kívánatra képes árjegyzék — számos elismerő levéllel — ingyen és bérmentve.

Két

szép szoba

egy vagy két
fiatalembernek

bebutorozva

vagy anélkül

kiadó.

Hol? megtud-
ható a kiadó-
hivatalban.

Halmágyi Sámuel utóda

Nyiregyháza és vidéke női felöltők és kalap legnagyobb áruháza.

Föltünést kelt a most érkezett

kizárólag

különlegességei:

női és gyermek felöltők, modell kalapok, szörme kabátok, utazó és városi bundák, boák bámulatos olcsó árban kaphatók.

A nagyérdemű hölgyközön-
ség b. látogatását kérve, va-
gyok kiváló tisztelettel

Halmágyi Sámuel utóda

Nyiregyháza, főtér, Tester-cukrászdával szemben.

Telefon 140.

Telefon 140.

Nyomtatványokat

csinos, izléses és szakszerű kivitelben
készít

Piringer J. utóda (Borbély Béla)

könyvnyomdája

Nyiregyháza, Városház-épület.

Eljegyzési kártyák, esküvői meghívók

remek kivitelben.

A legelőkelőbb orvostanárok által aján-
lott és a kiállításokon aranyérmekkel
és diszoklevelekkel kitüntetett

Esterházy cognac

mely
a közönség kedvenc itala
mindenütt kapható.

Központi iroda:

Gróf Esterházy Géza-féle cognacgyár
BUDAPEST, V. ker., Nádor-utca 16.

Alapított 1882. évben.

Revolverek és töltények.

Divatos és álmányozott, broncírozott kályha tálcák, fa- és széntartók, öntött vaskályhák és lemez-konyhák a legjobb minőségben, főzőedények és konyha-berendezési cikkek szabott olcsó áron beszerezhetők

Wirtschaftler Ármin cégnél

Telefon sz. 90. Nyiregyházán. Telefon sz. 90.

Répa- és szecskevágók.

Sack ekerészek.

Köhögés, rekedtség és elnyájkásodás ellen legbiztosabb szer az

== ákácvirágméz-cukorka ==

amelyet kellemes ízénél fogva a gyermekek is szívesen megesznek.

Egy doboz ára 40 fillér.

Kapható egyedül: **Dr. Szopkó Dezső** „Aranyas“ gyógyszerárában Nyiregyházán, Pazonyi-utca 3. szám.

Tisztességes házból való, 18—20 éves izr. fiatalember, ki írni, olvasni és számolni tud, egy helybeli nagyobb üzletben azonnali belépésre alkalmazást nyerhet.

Cím a kiadóban.

Karácsonyi vásár

mélyen leszállított árak mellett november hó 20-án kezdődött meg

Ungár Lipót

divatáruházában.

Ajándékoknak igen alkalmas maradékok félárban.

Uj butor üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség b. figyelmét felhívni az ujonnan berendezett

butor-raktáramra,

mely Városház-tér 12. szám alatt, a **Jakobovics-féle** volt butor-helyiségben van.

Raktáron tartok dús választékban:

a legújabb kivitelű **háló- és ebédlő-szobákat, vas-, réz- és szalon butorokat, saját készítményű divány és garnitúrákat** a legjobb minőségben.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel:

Lefkovits Zsigmond,

Városház-tér 12.

Szabadkézi festményű képeket és különböző tükröket, valamint az elsoroltakat gyári áron számítom.

Állandó nagy raktár gyászkalapokban.

Szabolcsmegye legnagyobb női felöltő- és kalap áruháza

Óriási választék selyem és flanel blousokban.

Rózsá

L A J O S utóda

Nagy választék szörme Boákban meglepő olcsó áron.

Óriási választék selyem és flanel blousokban.

Állandó nagy raktár gyászkalapokban.

Felhívás.

Nyiregyháza város képviselőtestülete Kgy. 305—307 K. 15311/1906. sz. a. elhatározta, hogy akiknek szőlőjük nincs, vagy szőlőjük idegen határban van, ha az év folyamán saját (házi) szükségletükre szánt bor mennyiségét idejekorán bejelentik, 1906. október 1—1907. szeptember 30-ig terjedő időre abban a kedvezményben részesülnek, hogy a törvényes boritaladó helyett

- a) 500 literig terjedő mennyiség után 10 kor.
b) 1000 „ „ „ „ 20 „
c) 1500 „ „ „ „ 30 „

boritaladó átalányt és ennek 20%-át (2, 4, 6) koronát mint borfogyasztási póttadó-átalányt kötelesek fizetni.

Ki e kedvezményt igénybe venni kívánja, köteles a házi szükségletére szánt bor mennyiségét az 1906. évi december hó 31-ig bezárólag a városi számvveői hivatalba bejelenteni.

A kik e kedvezményt igénybevenni nem kívánják, illetve ezt a nyilatkozatot beadni elmulasztják, azok a törvényszerű borital adót és fogyasztási póttadót kötelesek megfizetni. A kik pedig sem a kötelező nyilatkozatot be nem adják, sem a tényleg fogyasztandó bor mennyiségét idejében be nem jelentik, azok jövedéki kihágást követnek el és velük szemben az 1892-ik évi XV. t.-cz. teljes szigorú fog alkalmaztatni.

Nyiregyháza, 1906. évi november hó.

Májerszky Béla,
polgármester.

Nyiregyházán
Eötvös-utca 18. sz. alatti
ház eladó.
Dr. Hartstein Sándor
ügyvéd, Körte-utca 10.

KÜLÖNLEGESSÉGI

borsajtók,
szőlőbogyozó-gépek és
szőlőzuzók, valamint
mindennemű **gazdasági gépek,**
műszaki cikkek és malom-
berendezések előnyös feltételek
mellett beszerezhetők és raktáron is
találhatók

LICHTMAN VILMOS cégnél

ki birtok eladási és bérbeadási ügyvi-
teleket is elvállal.

Főüzlet: **Nyiregyházán Gróf Károlyi-téren.**
Fióközllet: **Mátészalkán.**

Nyiregyházi takarékpénztár-egyesület.

A Nyiregyházi takarékpénztár-egyesület felvette üzletkörébe a **házi takarékpersely** rendszert, amely a legkisebb összegek megtakarítását is lehetővé teszi, fokokza a takarékosági hajlamot s egyúttal kényelmes is, mert bármikor hozzáférhető.

Mindazoknak, akik pénztárunknál jelentkeznek, díjtalanul adunk kölcsön feltörhetetlen aczélperselyt **5 korona óvadék** ellenében; ez az összeg mint első betét már kamatoztatik. A persely időről-időre pénztárunkhoz elhozandó, ahol azt a tulajdonos jelenlétében a kizárólag általunk őrzött kulccsal felnyitjuk, tartalmát megolvassuk s az összeget az e célra szolgáló s a félnek kiadandó takarékbetét könyvecskébe betétként bevezetjük. Az ekként elhelyezett pénzt felmondás nélkül mindenkor folyósítjuk.

Nyiregyháza, 1906. november 23-án.

A Nyiregyházi takarékpénztár-egyesület
igazgatósága.

ACETYLÉN VILÁGÍTÁSI BERENDEZÉSEK

önálló teleppel, szabadalmazott

L U X-készülékkel.

Kezelés nélküli, önműködő, carbid a vízbe eső rendszerű, teljesen **veszélytelen** fejlesztők.

Electromos világítási és erőátviteli berendezések. Specialitás: **Önálló kis telepek,** (Electrogének) városok, kastélyok, gyárak, szállodák, malmok és magánházak számára.

Kezelés nincsen, olcsó vételár.

Egy 16 gyf. izzólámpa óránként 1 fillérbe, egy tényleges lóerő 6 fillérbe kerül.

MOTOROK:

benzinre, gázra, nyersolajra stb., bármilyen célra.

Fejér és Schmidt, Budapest,
Eötvös-tér 2.

A Magyar Védő-Egyesület
= védjegyével ellátott =

SOROMPÓ

szivarka hüvely

legjobb hazai gyártmány

kizárólagos főraktára:

Stern Emánuel Fia

utóda

nagytőzsdéjében.

SIRKÖVEK

mindenféle alakban és nagyságban

legolcsóbb árak

mellett kaphatók:

FÜHRER ZSIGMOND FIAINAL

Nyiregyházán,

Vármegyeház-utca 5-ödik szám.

Iskola-utca 8-ik sz.

alatt, a Nyirvidék **bolt- és nyomda-**
helyisége

k i a d ó.

Ertekezhetni ugyanott.

Kérdezze meg házi orvosát.

Vérszegénység,

Soványág,

Tüdő és

Gégebajoknál,

Általános gyengeségnél,

Gyomorbajoknál,

Üdülő betegeknek mint erősítő kiténő hatása a

KEFIR TEJ!

Gyarapítja a testsúlyt, elősegíti az emésztést s a mellett kiténő tápszer.

— Egy üveg ára 16 krajcár (32 fillér). —

Kaukázusi Kefir gombából készíti és eladja **Nagy Kálmán** gyógyszerész Nyiregyházán.

Kívánatra házhoz szállítatik.

K. 16990/1906.

Hirdetmény.

A város területén levő dágványos helyek feltöltésére szükséges föld, valamint egyéb anyagok fuvarozásának biztosítására árlejtést hirdetek.

A zárt írásbeli ajánlatok folyó évi december hó 6-án déli 10 óráig hozzam adandók be.

Részletes árlejtési feltételek a gazdasági tanácsosi hivatalban a hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

Nyiregyházán, 1906. november 20-án.

Májerszky Béla,
polgármester.

Hirdetések felvételnek a kiadó-
hivatalban Iskola-u. 3

GUTTMANN HENRIK

== divatáru üzlete ==

Nyiregyházán.

Van szerencsém a mélyen tisztelt vevőimmel közölni, hogy az őszi szövetek **uri öltönyökre** nagy mennyiségben a legújabb mintájú és legjobb minőségben megérkeztek, melynek megtekintésére tisztelt vevőimet meghívom.

Kiváló tisztelettel

Guttmann Henrik.